

“Mannelijke en vrouwelijke tandartsen kunnen van elkaar leren”

TEKST: TESSA VOGELAAR

Mannen doen liever complexe restauratieve behandelingen, vrouwen werken liever in teamverband en vragen meer advies. Maar daarmee houden de verschillen tussen de seksen in de tandheelkunde ook wel op. Dat blijkt uit een enquête van emeritus hoogleraar genderstudies Mineke van Essen (Rijksuniversiteit Groningen) onder bijna vierhonderd mondzorgprofessionals, gehouden in het kader van de Quality Practice-themadag 'De praktijk van de toekomst – bent u er klaar voor?'.

Hoewel de man-vrouwverdeling in de steekproef (60%-40%) vrijwel gelijk is aan die in de huidige beroepsgroep, benadrukt Van Essen dat de uitkomsten niet te generaliseren zijn naar de hele beroepsgroep. “Significante verschillen tussen mannelijke en vrouwelijke tandartsen kun je het niet noemen, daarvoor is de steekproef te klein. Maar dat neemt niet weg dat er best opvallende resultaten

heelkunde door de vrouw bestaan er dus, zoowel geestelijke als lichamelijke.’

Kwamen er opvallende bevindingen uit uw onderzoek?

De grootste verrassing voor mij was dat mannen en vrouwen allebei ongelooflijk veel waarde hechten aan omgang met de patiënt in hun vak. Ik had gedacht dat dit echt een ‘vrouwendingetje’ zou zijn. Bijna negen van de tien tandartsen gaf

zeiden vaker dan vrouwen chirurgische ingrepen en complexe restauratieve handelingen aantrekkelijk te vinden. Dat hangt mogelijk samen met het feit dat mannen zich hierin competentier zeggende te voelen. Vrouwen zijn daarin terughoudender. Dat hoeft overigens niet te betekenen dat vrouwen daadwerkelijk minder competent zijn, integendeel. Uit onderzoek blijkt dat vrouwen, op jonge leeftijd al, zichzelf vaker onderschatten dan mannen. Iets waar ze overigens echt eens mee op moeten houden, die vrouwen (lacht). Daar staat tegenover dat vrouwen meer advies vragen. Intercollegiaal overleg zie je bij mannen minder terug. Advies vragen is ook onderdeel van professionaliteit, je maakt er minder fouten door.

Dus de beide seksen kunnen nog iets van elkaar opsteken?

Jazeker. Vrouwen kunnen van mannen leren dat ze zichzelf niet zo moeten onderschatten. Mannen zouden net als hun vrouwelijke collega's wat meer advies kunnen vragen.

U vroeg de respondenten ook naar de manier waarop ze leidinggeven. Waarom was u daar benieuwd naar?

Onderzoek uit 2005 onder tandartsen en assistenten liet zien dat mannen hoger scoorden op een zakelijke leiderschapsstijl en vrouwen meer op een vriendelijke stijl. Daarbij zag je de stereotype verdeling: mannen die sturend en zakelijk zijn en vrouwen die invloedend zijn. Deze uitkomsten waren reden om leiderschapsverschillen opnieuw aan te kaarten in ons onderzoek. Verschillen tussen de seksen op dit vlak bleven in onze resultaten echter uit.

Opvallend is wel dat de tandartsen zelf positiever zijn over hun leiderschapskwaliteiten dan hun assistenten. Vooral als het gaat om coachend leidinggeven, een stijl

Emeritus hoogleraar genderstudies Mineke van Essen (RuG): “Professionaliteit overstijgt sekse en zo hoort het ook.”

waarbij aandacht is voor de ontwikkeling van de medewerkers. Of het nu mannen of vrouwen zijn, tandartsen denken dat ze dat best aardig doen, terwijl de assistenten in deze enquête dat niet bevestigden. Voor de beroepsgroep als geheel kan het dus geen kwaad om te kijken of het beter kan.

Opvallend was verder dat verhoudingsgewijs veel vrouwen in dit onderzoek een vader of moeder bleken te hebben die tandarts is.

Bij meer dan 20% van de vrouwen was dit het geval, tegenover slechts

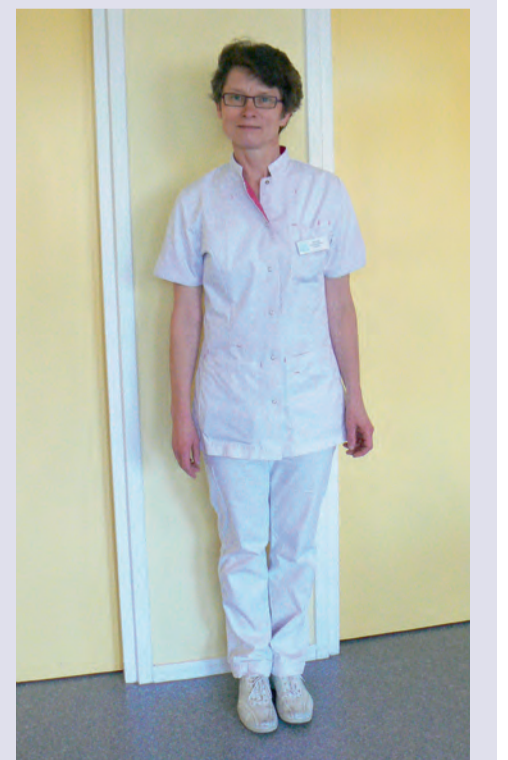
8% van de mannelijke tandartsen. Een duidelijke verklaring daarvoor kan ik niet geven. De afgelopen decennia zijn vrouwen natuurlijk steeds meer beroepen gaan ‘veroveren’. Het is een algemene tendens dat er minder sprake is van echte mannen- of vrouwenberoepen. Vooral leuk om te zien is dat er bij het vak van tandarts een verband lijkt te zijn tussen de toename van de vrouwen en het rolmodel van de ouders. Zij hebben aan hun dochters blijkbaar laten zien ‘kijk, dat kun je worden’.

Hetzelfde beroep als je ouders kiezen is tegenwoordig natuurlijk

Tandarts Marjolein Alberga (56) studeerde in 1986 af in de tandheelkunde en behoort daarmee tot de iets oudere generatie vrouwelijke tandartsen. Ze heeft haar eigen praktijk in Eindhoven, Tandartspraktijk Alberga. Alberga kwam met het vak in contact door haar vader, die tandarts was. In de zomervakanties op de middelbare school hielp zij geregeld een handje in haar vaders praktijk en ontdekte zo hoe leuk het beroep is. Dat in de loop der jaren steeds meer vrouwen in de tandheelkunde zijn gaan werken, is voor Alberga duidelijk zichtbaar. “Waar je voorheen op nascholingsdagen vooral tussen de mannen zat, kom je nu steeds meer vrouwen tegen.”

Preventie vindt Alberga een van de leukste aspecten van het vak. “Omdat je daarmee helpt iemand gezond te houden en niet alleen bezig bent schade te repareren. Het is iets communicatiever dan de technische hoogstandjes.” Complexe restauratieve handelingen en chirurgische ingrepen noemt Alberga ‘niet de grootste uitdaging in haar vak’. Veel vrouwen verwijzen dit door, is haar ervaring, maar ze benadrukt dat vrouwen dit aspect best iets interessanter zouden mogen vinden en hierin een voorbeeld kunnen nemen aan de mannen.

Hoewel dochter Alberga niet in de voetsporen van haar moeder is getreden, valt de appel niet ver van de boom: zij koos voor een studie medicijnen. “Mijn dochter heeft wel even over tandheelkunde nagedacht, maar koos uiteindelijk voor het bredere werkveld van de geneeskunde.”

ICX-templant®

Distributed by ICX Implants B.V.

Het FAIRE Premium implantaat

MAXIMALE KWALITEIT,
FAIRE PRIJZEN,
TRANSPARANTIE!

A-kwaliteit
uit Duitsland

59,1€*
per ICX-implantaat
*excl. BTW

WIJ OVERTUIGEN AL 14 JAAR MET STABIELE PRIJZEN VOOR EEN PREMIUM DUIJS/ZWITSERS IMPLANTAATSYSTEEM!

ICX implants

Boodtlaan 10 · 1796 BE De Koog · Tel.: 0222 - 76 90 11
E-mail: info@icx-implants.nl · Web: www.icx-implants.nl

een stuk minder vanzelfsprekend dan vroeger. Van de groep oudere mannelijke tandartsen, boven de 55 jaar, werd waarschijnlijk nog veel meer verwacht dat zij de praktijk van hun vader over zouden nemen. Des te opvallender is het dat volgens dit onderzoek juist de relatief jongere groep vrouwen vaak in hun ouders' voetsporen treedt. Wel kan het een vertekend beeld geven dat zich onder de respondenten relatief weinig vrouwen van boven de 55 jaar bevonden.

Passen de uitkomsten van dit onderzoek in een breder beeld van feminisering in beroepen?

Ja. Ik deed eerder onderzoek naar feminisering in het onderwijs en heb daarbij gekeken of vrouwen anders lesgeven dan mannen. Meestal blijkt dat niet het geval: vrouwen en mannen handelen even professioneel. Bij vrijwel geen enkel onderzoek zijn verschillen gevonden in de manier waarop ze onderwijs geven. In die zin sluiten mijn bevindingen uit dit onderzoek onder

tandartsen aan bij eerdere onderzoeksresultaten uit het onderwijs. Professionaliteit overstijgt sekse en zo hoort het ook.

Uw presentatie tijdens de QP-themadag heette 'Feminisering: maakt het wat uit?' Wat is het antwoord daarop gebleken?

De conclusie is: niet zo heel veel. Een van de inhoudelijke organisatoren van de themadag vertelde me in aanloop naar dit onderzoek: er zijn niet veel verschillen, behalve

dat vrouwen iets terughoudender zijn op het gebied van chirurgische ingrepen en wat sneller doorverwijzen. Dat had hij heel goed ingeschat.

Hoe ziet u de toekomst van de tandarts? Zet de feminisering voort?

Aangezien van de huidige studenten tandheelkunde driekwart vrouw is en de komende jaren veel oudere mannelijke tandartsen met pensioen gaan, zullen vrouwelijke tandartsen de overhand krijgen.

Maar je weet niet hoe het loopt, wie weet trekt het vak over tien jaar wel weer veel mannen aan. Daar komt nog bij dat in Nederland vrouwen vaak parttime werken, dus verhoudingsgewijs moeten er ook meer vrouwen opgeleid worden. Voor het vak hoeft zo'n verschuiving van man naar vrouw echter niks te betekenen. Je gaat ervan uit dat iedereen een goede opleiding heeft gehad, dus wat professionaliteit betreft maakt het niet uit of de tandarts een man of vrouw is. ■

Stephanie Ruiters (25) is vijfdejaars student tandheelkunde in Nijmegen. Dat tandarts vroeger echt een mannenberoep was, is voor haar nog maar moeilijk voor te stellen. "Op de opleiding is 70% vrouw. Als je een groepsopdracht doet, zit je standaard met alleen meiden. Als er twee jongens in je groep zitten dan is dat echt een uitzondering."

In tegenstelling tot hetgeen Van Essen in haar steekproef vindt, heeft Ruiters juist een voorkeur voor de complexe restauratieve handelingen. "Het voelt meer als een uitdaging om een complexere brug te maken of esthetisch heel veel te verbeteren, dan simpelweg een gaatje te vullen." Dat technische heeft ze mogelijk van haar vader, die werktuigbouwkunde studeerde. Geen dochter van een tandarts dus, al ziet Ruiters dat wel veel op de opleiding.

Verschillen tussen mannelijke en vrouwelijke tandartsen zijn er volgens de studente wel. "Ik denk dat vrouwen aan sommige zaken meer aandacht besteden, meer geduld hebben en perfectionistischer zijn. Vrouwen zijn geneigd om dingen nog tien keer extra te controleren en langer bezig te zijn, mannen werken sneller door." Ook communicatie met de patiënt is volgens Ruiters meer een vrouwending. "Vindt u het echt wel mooi, weet u zeker dat het zo goed is, heeft u nog andere wensen?", hoort Ruiters vaak bij vrouwelijke medestudenten. Wat haar betreft mogen vrouwen wel wat minder perfectionistisch zijn. "Wat vrouwen van mannen kunnen leren is om wat zelfverzekerder te zijn en wat meer te denken 'goed is goed'. Als je alles altijd maar honderd keer blijft controleren dan schiet het niet op."

ACTA ACADEMISCH CENTRUM TANDHEELKUNDE AMSTERDAM

Het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam is op zoek naar:

Tandartsdocenten m/v (0,4 – 0,8 fte)

Functie-inhoud

Studenten Tandheelkunde begeleiden/coachen in het klinisch onderwijs. Actief participeren in de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het (pre-)klinisch onderwijs. Supervisie hebben over patiëntzorgtaken van de studenten. Deelnemen aan/leiden van patiëntbesprekingen.

Functie-eisen

In het bezit zijn van een tandarts diploma (BIG geregistreerd). Beschikken over goede contactuele en klinische vaardigheden. Affiniteit hebben met het onderwijs. Bereid zijn zich te ontwikkelen in het onderwijs.

Wat kan ACTA u bieden

- mogelijkheden voor het volgen van onderwijs in didactiek en het behalen van een Basis Kwalificatie Onderwijs;
- ruimte voor eigen ontwikkeling en doorgroei mogelijkheden binnen ACTA;
- mogelijkheden voor het volgen van didactische en tandheelkundige cursussen, ACTA Quality Practice;
- een omgeving waarin u met collega's van verschillende disciplines kunt werken;
- een internationaal, moderne en dynamische academische ambiance.

Inlichtingen

Voor meer informatie over deze functie kunt u contact opnemen met de heer dr. J. Muris, telefoon 020 59 80606 of per email j.muris@acta.nl

Arbeidsvoorwaarden

Het salaris is in het eerste jaar minimaal € 2.552,00 en maximaal € 4.028,00 bruto per maand bij een fulltime aanstelling (schaal 10). Doorgroei is in de toekomst, bij gebleken ontwikkeling en geschiktheid, mogelijk tot een maximum van € 5.780,00 bruto per maand (schaal 13). Voorts biedt ACTA goede secundaire arbeidsvoorwaarden waaronder een goede pensioenvoorziening, 29 vakantiedagen (bij een fulltime aanstelling).

Sollicitatie

U kunt uw sollicitatie inclusief C.V., o.v.v. vacaturenummer 005 per e-mail sturen naar solliciteren@acta.nl, ter attentie van de heer N.C. Zoetelief.

Voor meer informatie kunt u terecht op www.acta.nl

Voor deze functie is het verplicht dat u volledig beschermd bent tegen Hepatitis B.

Acquisitie wordt niet op prijs gesteld

ACTA is het samenwerkingsverband van de Faculteit der Tandheelkunde van de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam. ACTA verricht wetenschappelijk onderzoek, geeft onderwijs en verleent patiëntenzorg op het terrein van de tandheelkunde. Internationaal gezien is ACTA toonaangevend in onderzoek en onderwijs. Bij ACTA werken circa 500 medewerkers en volgen circa 900 studenten de opleiding Tandheelkunde. Dagelijks levert men aan circa 600 patiënten tandheelkundige zorg.

